

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/87/2018
Identifikačné číslo spisu: 3017200194
Dátum vydania rozhodnutia: 21.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:3017200194.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: F. P. A., bytom v Q. K., Q. XXX/X, právne zast.: Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s.r.o. Dobšinského 12, Bratislava, IČO: 47 238 232, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 22. mája 2017, Číslo: 37003-2/2017-BA, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. februára 2018, č.k. 12Sa/20/2017-52, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu z a m i e t a.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 28. februára 2018, č.k. 12Sa/20/2017-52, postupom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 22. mája 2017, Číslo: 37003-2/2017-BA. Žalovaná napadnutým rozhodnutím z 22. mája 2017 podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trenčín zo 6. marca 2017, Číslo: 26802-1/2017-TN, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie dňa 31. decembra 2008, ale zaniklo 30. júna 2010.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení § 5 písm. c/, § 14 ods. 1 písm. b/, § 15 ods. 1 písm. b/, § 21 ods. 1, § 21 ods. 4 písm. b/, § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z.z., § 3 ods. 4, § 10 ods. 1,2 a § 68 ods. 1,2 zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch,

stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z.z.“) a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej Správnym súdnym poriadkom dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd uviedol, že preskúvané rozhodnutie žalovanej, ako aj prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu, vrátane ich postupu, ktorý predchádzal ich vydaniu sú v medziach žalobných dôvodov uvedených v § 134 ods. 2 SSP a v súlade so zákonom, nakoľko majú oporu vo vykonanom dokazovaní a v náležitom zistenom skutkovom stave, ktorý bol správne posúdený. Sporné bolo medzi účastníkmi konania posúdenie postavenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby ku dňu 31. december 2008. Žalobca mal za to, že v dôsledku zrušenia povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti Trenčianskym samosprávnym krajom k uvedenému dňu stratil status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Nebol si vedomý toho, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe (L1A) v povolani lekárov bola oprávnením zakladajúcim status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Licenciu L1A nikdy nevyužíval, a to ani pred 31. decembrom 2008 a na predmetnú licenciu nikdy nemal žiaden príjem. Prevádzkovanie ambulancie ukončil z dôvodu, že od 1. januára 2010 zdravotnícke zariadenie začala prevádzkovať obchodná spoločnosť X., ktorej bol žalobca zamestnancom. Od 1. januára 2009 žalobca riadne a včas odvádzal odvody sociálneho poistenia z titulu postavenia zamestnanca predmetnej obchodnej spoločnosti. Krajský súd v bodoch 9-14 rozsudku zistil, že žalobca sa prihlásil na nemocenské poistenie a dôchodkové poistenie 8. januára 1996 a odhláskou z 30. decembra 2008 sa odhlásil z povinného poistenia ku dňu 31. december 2008. Rozhodnutím Trenčianskeho samosprávneho kraja číslo TSK:/2008/06180/zdrav-2 z 10. decembra 2008 bolo zrušené povolenie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení - ambulancii. Od 1. januára 2009 bol žalobca vedený v Sociálnej poisťovni ako zamestnanec spoločnosti X. Správnym orgánom bol konštatovaný príjem žalobcu z podnikania za rok 2007 v sume vyššej ako zákonom stanovená suma 97 200 Sk, a preto bol v období od 1. júla 2008 do 30. júna 2009 povinne nemocensky poistenou osobou a povinne dôchodkovo poistenou samostatne zárobkovo činnou osobou. Rovnako tiež príjmy žalobcu z podnikania za rok 2008 presiahli zákonom stanovenú sumu 106 800,00 Sk, a preto žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe trvalo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie aj naďalej, a to v období od 1. júla 2009 do 30. júna 2010. Povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie žalobcovi, ako samostatne zárobkovo činnnej osobe zaniklo v zmysle § 21 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov 30. júna 2010 z dôvodu, že v rozhodujúcom období, t.j. v roku 2009 nedosiahol príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti relevantný na vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia od 1. júla 2010.

Z údajov poskytnutých Slovenskou lekárskou komorou Sociálna poisťovňa zistila, že žalobca bol držiteľom licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe číslo L1A/TN/0875/2006. Sociálna poisťovňa, pobočka Trenčín na základe toho rozhodla o nezaníkaní povinného poistenia žalobcu dňa 31. decembra 2008 a o tom, že poistenie mu zaniklo 30. júna 2010 s odôvodnením, že mu bola vydaná licencia L1A, ktorá trvala aj po 31. decembri 2008, pričom za rok 2007 a 2008 mal príjem vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu. Žalovaný správny orgán rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trenčín zo 6. marca 2017, číslo 26802-1/2017-TN potvrdil a odvolanie zamietol.

4. V bodoch 58 a 59 v súvislosti s nastolenou právnou otázkou sa podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinného k 31. decembru 2010 krajský súd zdôraznil, že za samostatne zárobkovo činnú osobu sa považovala len tá fyzická osoba, ktorá mala oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon bola povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu. Súčasne platilo, že len takto definovanej samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniklo povinné nemocenské a dôchodkové poistenie od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, v ktorom dosiahla príjem vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu. Na strane druhej povinné nemocenské a dôchodkové poistenie zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý sa nedosiahol uvedený príjem, prípadne aj zánikom oprávnenia na výkon samostatne zárobkovo činnnej osoby alebo vznikom pracovného pomeru pri súčasnom podaní vyhlásenia o nevykonávaní činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby (§ 21 ods. 1 a ods. 4 písm. b). To znamená, že status samostatne zárobkovo činnnej osoby v sociálnom poistení počas uvedeného rozhodného obdobia sa zakladal výlučne na držbe oprávnenia na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu bez ohľadu, či táto činnosť sa aj reálne vykonávala. Výnimku z uvedeného

predstavovalo jedine oprávnenie na činnosť vykonávanú v rámci pracovného pomeru.

5. Krajský súd v bode 60 vyslovil právny názor v súvislosti s Registračným listom - odhláškou z povinného poistenia ku dňu 31. december 2008 po predchádzajúcom zrušení povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia Trenčianskym samosprávnym krajom, keď konštatoval, že u žalobcu nedošlo k zániku všetkých oprávnení na výkon samostatnej zárobkovej činnosti, keď bol naďalej držiteľom licencie L1A. Odhlášku z povinného poistenia nebolo v súvislosti so skutočnosťou, že žalobca od 1. januára 2009 vykonával povolenie lekár ako zamestnanec spoločnosti X. možné stotožniť s vyhlásením o nevykonávaní činnosti samostatne zárobkovo činnnej osoby, podávaným podľa § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. Podľa názoru krajského súdu nešlo o vyhlásenie k licencií L1A, ale o oznámenie nadväzujúce na zrušenie povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia Trenčianskym samosprávnym krajom.

6. V súvislosti s námietkou týkajúcou sa inštitútu obnovy správneho konania krajský súd v bode 61 poznamenal, že Sociálna poisťovňa, pobočka Trenčín prvýkrát rozhodla dňa 6. marca 2017 rozhodnutím č. 26802-1/2017-TN podľa § 178 ods. 1 písm. a/ prvý bod zákona č. 461/2003 Z.z. Dovtedy Sociálna poisťovňa nemala v podstate reálnu možnosť zistiť, že žalobca bol držiteľom licencie L1A. Prvostupňový správny orgán v konaní postupoval podľa § 184 ods. 8 zákona č. 461/2003 Z.z. Po preskúmaní rozhodnutia a jemu predchádzajúceho administratívneho konania krajský súd nezistil porušenie zákona. Konanie a postup správnych orgánov nevyhodnotil ani za formalistický, ani za nespravodlivý.

7. Z uvedených dôvodov krajský súd dospel k záveru o správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia a žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 SSP zamietol.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 168 SSP. Neúspešnému žalobcovi právo na náhradu trov konania nepriznal. Náhradu trov konania nepriznal ani úspešnej žalovanej, nakoľko si náhradu trov neuplatnila.

II.

9. Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g/ SSP.

10. S odôvodnením rozsudku krajského súdu a s právnym názorom vysloveným v bode 58 nesúhlasil. Namietal, že licencia na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolani lekárov v odbore všeobecné lekárstvo, nezakladá štatút samostatne zárobkovo činnnej osoby a citoval ustanovenie § 10 ods. 2 a § 68 ods. 1 zákona č. 578/2004 Z.z. Zdôraznil, že vždy vykonával zdravotnícke povolanie v povolani lekárov na podklade licencie Slovenskej lekárskej komory L1B v spojitosti s povolením vydaným Trenčianskym samosprávnym krajom. Nikdy nevykonával samostatnú zdravotnícku prax v povolani lekárov na základe licencie Slovenskej lekárskej komory. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2Sa/4/2017 zo dňa 7. júla 2017, ktorý s poukazom na zásadu materiálnej pravdy konštatoval, že: „správne orgány sa nezaoberali tým, či žalobca skutočne vykonával činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby.“

11. V ďalších dôvodoch kasačnej sťažnosti v súvislosti s odôvodnením rozsudku v bode 59, kde krajský súd uvádza: „ Preto nie je pre vznik poistenia rozhodujúce, či žalobca dosahoval alebo nedosahoval z tejto licencie v rozhodnom období príjem, ak je preukázané, že mal príjmy z podnikania, a to vo výške upravenej ustanovením § 21 ods. 1 v spojení s § 138 ods. 9 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. októbra 2010“ poukázal na rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 18 Sa/1/2017 z 2. októbra 2017, ktorý konštatoval, že: „ žalobcovi zanikla účasť na povinnom sociálnom poistení ku dňu zrušenia zdravotníckeho zariadenia bez ohľadu na dosiahnutie požadovaného príjmu v predchádzajúcom rozhodnom období, ktorého právny význam pomínul uplatnením § 21 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. vo vzťahu k povoleniu na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia a tiež bez ohľadu na držbu platnej licencie L1A, nakoľko žalobca z nej nedosahoval zdaniteľné príjmy, ktoré jediné zakladajú účasť žalobcu na povinnom sociálnom poistení“.

12. V bode 65 odôvodnenia rozsudku krajský súd uvádza, že normy verejného práva nie sú vlastné ustanovenia upravujúce zmiernenie tvrdosti zákona alebo uplatňovanie výnimiek u jednotlivých poistencov. Sťažovateľ opakovane poukázal na úlohu súdu v podmienkach materiálneho právneho štátu. Poukázal na povinnosť súdov rešpektovať právo, jeho výklad a aplikáciu smerujúcu k spravodlivému výsledku. V modernom právnom štáte sa nemožno vyhnúť medzerám, či iným nedostatkom právnych predpisov. Obzvlášť citelný je tento negatívny jav v odvetví správneho práva. Sudca pri interpretácii normy správneho práva nesmie tvoriť, ale môže odhaľovať a formulovať vzťahy medzi jednotlivými právnymi normami vychádzajúce z účelu a zmyslu právnej úpravy. Jedinou požiadavkou, ktorá je pritom na sudcu kladená, je ústavná konformita výkladu (čl. 152 ods. 4 ústavy) (rozhodnutie III. ÚS 274/07 z 11.10.2007). Spolkový súd vo veci princeznej Soraya Esfandiary-Bakhtiar (BVerfGE 34, 269) okrem iného uviedol: „právo nie je vždy identické s množinou písaných zákonov, oproti pozitívnym právnym normám stanovených štátnou mocou môže vyvstať za určitých okolností“ právo na viac“, ktoré nachádza svoj prameň v ústavne konformnom právnom poriadku a môže pôsobiť ako korektív vo vzťahu k písanému zákonu...“ Sudcovské rozhodnutie tak vyplňa medzeru v zákone podľa kritérií praktickému rozumu a podľa fundovaných všeobecných predstáv o spravodlivosti panujúcej v spoločnosti. Sťažovateľ mal za to, že v jeho prípade sa preukazuje nedostatok právnej úpravy zákona č. 461/2003 Z.z., ktorá neupravuje možnosť zmiernenia tvrdosti zákona. Vôľa sťažovateľa nebyť samostatne zárobkovo činnou osobou je zrejmalá.

13. Sťažovateľ sa nestotožnil ani so záverom krajského súdu, že sa v prejednávanej veci nejedná o obnovu konania, nakoľko vo veci zániku poistenia sťažovateľa nebolo predtým iné písomné rozhodnutie vydané. Citoval ustanovenie § 209 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a zdôraznil, že nie všetky rozhodnutia Sociálnej poisťovne musia mať písomnú formu. Zo zákona č. 461/2003 Z.z. vyplýva, že písomnú formu nemajú rozhodnutia, v ktorých Sociálna poisťovňa rozhodla o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v nesporných prípadoch. V takýchto prípadoch Sociálna poisťovňa rozhodnutie o zániku povinných poistení vyznačí len v spise. Sťažovateľ oznámil Sociálnej poisťovni, pobočka Trenčín skutočnosti rozhodujúce pre zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia vyznačením v spise. Vychádzal z toho, že mu nebolo doručené písomné rozhodnutie o zániku týchto poistení a teda jeho podaniu sa vyhovel v plnom rozsahu.

14. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

15. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti vyjadrila podaním doručeným krajskému súdu dňa 7. júna 2018.

16. V celom rozsahu sa stotožnila s odôvodnením rozsudku krajského súdu. Povinné nemocenské poistenia a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká, resp. zaniká len z dôvodov taxatívne ustanovených v § 21 zákona č. 461/2003 Z.z., t.j. až po naplnení dôvodov ustanovených zákonom. Vychádzajúc z platnej právnej úpravy vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia nezávisí od podania Registračného listu fyzickej osoby. Registračný list fyzickej osoby - prihláška, resp. odhláška má len deklaratórne účinky. Žalobcovi nezanklo povinné poistenie samostatne zárobkovo činnnej osoby podaním registračného listu fyzickej osoby - odhlášky zo sociálneho poistenia, ale vznikom právnej skutočnosti, ktorá podmienila zánik povinného nemocenského poistenia a povinne dôchodkového poistenia žalobcu ako samostatne zárobkovo činnnej osoby.

17. Žalovaná navrhla kasačnú sťažnosť proti rozsudku krajského súdu zamietnuť.

IV.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej

preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je nedôvodná.

19. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

20. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

21. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

22. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach.

23. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne.

24. Podľa § 135 ods. 1 SSP, na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

25. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok správneho súdu, ktorým zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej z 22. mája 2017, Číslo: 37003-2/2017-BA, ktorým táto postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení zamietla v celom rozsahu odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Trenčín zo 6. marca 2017, číslo 26802-1/2017-TN. Uvedeným rozhodnutím prvostupňový správny orgán postupom podľa § 21 ods. 1 a § 5 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 rozhodla o zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia žalobcu dňa 30. decembra 2010 a nie 31. decembra 2008.

26. Podľa § 172 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. na konanie vo veciach sociálneho poistenia a vo veciach starobného dôchodkového sporenia v rozsahu upravenom týmto zákonom sa nevzťahuje osobitný predpis (zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní).

27. Podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z.z. predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

28. Podľa § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 samostatne zárobkovo činná osoba je fyzická osoba, ktorá má oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu, okrem činnosti fyzickej osoby v pracovnom pomere, na ktorej výkon je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu.

29. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom do 31. decembra 2010 povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnnej osobe vzniká od 1. júla kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou

samostatnou zárobkovou činnosťou bol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 128 ods. 9 zákona v znení zákona č. 108/2009 Z.z. zaniká 30. júna kalendárneho roka nasledujúceho po kalendárnom roku, za ktorý jej príjem z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou nebol vyšší ako 12-násobok vymeriavacieho základu uvedeného v § 138 ods. 9 zákona v znení zákona č. 108/2009 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak.

30. Najvyšší súd po vyhodnotení žalobcom v kasačnej sťažnosti uplatnených dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa v zásade odchyľil od záverov krajského súdu vo veci samej, spolu s poukazom na právnu úpravu vzťahujúcu sa k predmetu konania, uvedenú v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Senát najvyššieho súdu považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Po preskúmaní súdneho a pripojeného administratívneho spisu ustálil, že kľúčovou a pre rozhodnutie vo veci zásadnou otázkou, ktorá bola medzi účastníkmi konania sporná, bola otázka splnenia zákonných podmienok pre zánik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia bolo potrebné konštatovať, že

- žalobca sa v Sociálnej poisťovni, pobočka Trenčín dňa 8. januára 1996 prihlásil na nemocenské poistenie a dôchodkové zabezpečenie, od 1. januára 1996,
- Okresný úrad Trenčín dňa 7. septembra 1995, pod č. Okr. lek. 95/04963-2 vyhovel žiadosti žalobcu o vydanie povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v neštátnom zdravotníckom zariadení. Žalobca poskytoval zdravotnícku starostlivosť v odbore praktický lekár od 1. januára 1996 v ambulancii pre deti a dorast Q. K., F. R.. Č.. X. Okresný úrad Trenčín dňa 17. januára 1996, pod číslom Okr. Lek. 96/00436-2 povolil poskytovanie zdravotnej starostlivosti v odbore praktický lekár pre deti a dorast o odbornosť lekárska imunológia,
- Trenčiansky samosprávny kraj, ako príslušný orgán podľa § 11 ods. 2 písm. a/ zákona č. 578/2004 Z.z. vyhovel žiadosti obchodnej spoločnosti X. so sídlom F. a povolil prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom povolaní a v študijnom odbore lekár v špecializačných odboroch: 1/ pediatria ako všeobecný lekár pre deti a dorast a 2/ klinická imunológia a alergológia s miestom prevádzkovania F. XXX/X, Q. K.. Odborným zástupcom zodpovedným za poskytovanie zdravotnej starostlivosti bol určený MUDr. P. A.. Z odôvodnenia rozhodnutia okrem iného vyplýva, že obchodná spoločnosť poskytovala ambulantnú starostlivosť v ambulancii po MUDr. P. A., ktorému povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia bolo zrušené rozhodnutím Trenčianskeho samosprávneho kraja číslo: TSK./2008/06180/zdrav-2 zo dňa 10. decembra 2008 ku dňu 31. december 2008,
- z povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činnnej osoby sa žalobca odhlásil dňom 31. decembra 2008 na predpísanom tlačive Registračný list FO - odhláška, doručenu Sociálnej poisťovni, pobočka Trenčín dňa 30. decembra 2008,
- Slovenská lekárska komora ako orgán vydávajúci licencie na výkon samostatnej zdravotníckej praxe v povolaní lekár poskytla Sociálnej poisťovni informáciu o vzniku a trvaní licencie L1A/TN/0875/06 z 20. júla 2006,
- z výsledkov vykonaného dokazovania vyplynulo, že napriek zrušeniu povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia mal žalobca na účel sociálneho poistenia právne postavenie samostatne zárobkovo činnnej osoby aj po 30. decembri 2008, pretože mal naďalej platné oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu.

31. Na základe údajov z registra daňových subjektov vedeného do 31. decembra 2011 Daňovým riaditeľstvom Slovenskej republiky a od 1. januára 2012 Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky bol príjem žalobcu z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti podľa osobitného predpisu alebo výnos súvisiaci s podnikaním a s inou samostatnou zárobkovou činnosťou za rok 2007 presiahol zákonom ustanovenú sumu 97 200 Sk; zhodne aj za rok 2008 presiahol zákonom ustanovenú sumu 3 546 eur. Za rok 2009 nemal žiadny príjem z podnikania.

32. Žalobca v kasačnej sťažnosti namietal odlišný právny názor krajského súdu v bodoch 58, 59 a 60 rozsudku. V súvislosti so statusom samostatne zárobkovo činnnej osoby na základe oprávnenia na vykonávanie činností v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení platnom do 31. decembra 2010 kasačný súd poukazuje na stanovisko senátu 9S Najvyššieho súdu SR, ktorý v konaní vedenom pod sp. zn. 9Sžsk/94/2018 sa nestotožnil so závermi vyjadrenými v rozhodnutí veľkého senátu sp. zn. 1Vs/1/2019, keď dospel k záveru, že je potrebné sa od nich odchýliť. Podľa § 466 ods. 3 veta druhá SSP sa senát 9S rozhodol o postúpení veci veľkému senátu správneho kolégia, a to aj napriek rozhodnutiu veľkého senátu 1Vs/1/2019 zo dňa 30. apríla 2019. Na rozdiel od názoru veľkého senátu vysloveného v uznesení sp. zn. 1Vs/1/2019 dospel senát 9S k záveru, že licencia L1A vydaná lekárovi na výkon samostatnej zdravotníckej praxe podľa § 10 ods. 2 zákona č. 548/2004 Z.z. má charakter oprávnenia na výkon činnosti predpokladaného v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. Veľký senát v konaní pod sp. zn. 1Vs/3/2019 dospel k záveru, že je potrebné sa odchýliť od záveru veľkého senátu vo veci sp. zn. 1Vs/1/2019. V bode 63 rozsudku sp. zn. 1Vs/3/2019 zo dňa 24. novembra 2020 uviedol nasledovnú odpoveď: „Licencia L1A (na výkon samostatnej zdravotníckej praxe) ako samostatné oprávnenie na výkon zdravotníckeho povolania podľa § 3 ods. 4 písm. c/ zákona č. 578/2004 Z.z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti treba považovať za oprávnenie na vykonávanie činnosti podľa osobitného predpisu v zmysle § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2003 Z.z., na základe ktorého je lekár - držiteľ licencie L1A považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu na účely zákona o sociálnom poistení. Vykonávanie zdravotníckeho povolania v pracovnoprávnom vzťahu lekárom, ktorý je držiteľom licencie L1B a ktorý je súčasne stále držiteľom licencie L1A, nie je prekážkou možnosti poskytovať zdravotnú starostlivosť aj na základe licencie L1A, a teda nie je dôvodom, aby držiteľ licencie L1A nebol považovaný za samostatne zárobkovo činnú osobu § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z.z.“

33. Vo vzťahu k námietke žalobcu týkajúcej sa výkonu zdravotníckeho povolania v povolani lekárom na podklade licencie Slovenskej lekárskej komory L1B v spojitosti s povolaním vydaným Trenčianskym samosprávnym krajom v období do 31. decembra 2008 najvyšší súd uvádza, že Trenčiansky samosprávny kraj na žiadosť obchodnej spoločnosti X. povolil prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia ambulantnej zdravotnej starostlivosti v ambulancii po MUDr. P. A., ktorého povolenie na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia bolo zrušené rozhodnutím Trenčianskeho samosprávneho kraja číslo TSK/2008/06180/zdrav-2 zo dňa 10. decembra 2008 ku dňu 31. december 2008. Je potrebné zdôrazniť, že zdravotnícke povolanie lekára je možné podľa § 3 ods. 4 zákona č. 578/2004 Z.z. vykonávať 1/ v rámci pracovnoprávneho alebo obdobného pracovného vzťahu (písm. a/) a ako 2/ podnikanie (písm. b/ až e/ na základe príslušného povolenia alebo licencie. Povolenie alebo licenciu podľa § 3 ods. 4 písm. b/ a ž e/ zákona č. 578/2004 Z.z. treba chápať ako oprávnenie na výkon činnosti podľa osobitného zákona, ktoré je upravené v § 5 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z.z. a ktoré jeho držiteľovi zakladá status samostatne zárobkovo činnnej osoby. Pokiaľ žalobca v kasačnej sťažnosti zdôraznil, že vždy vykonával zdravotnícke povolanie v povolani lekárom na podklade licencie Slovenskej lekárskej komory č. L1B, tak je potrebné poznamenať, že takúto licenciu bližšie neoznačil jeho číslom a neuviedol ani dátum jeho vydania Slovenskou lekárskou komorou.

34. Najvyšší súd k namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces uvádza, že právo na spravodlivý proces je súčasťou práva na súdnu a inú právnu ochranu upraveného v Siedmom oddieli Druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky. Obsah tohto práva tvoria jednotlivé zásady výkonu súdnictva (a podľa povahy aj orgánov verejnej správy) upravené v Článku 47 a 48 Ústavy Slovenskej republiky. K tomuto právu v kontexte menovaných článkov je nutné priradiť právo odoprieť výpoveď, právo na právnu pomoc, princíp rovnosti účastníkov, právo na tlmočníka, právo na zákonného sudcu, princíp verejnosti súdneho konania, právo na bezprietahové konanie a princíp kontradiktórnosti, obsah ktorého naplňa právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom. V predmetnej veci k porušeniu týchto práv/zásad naplňajúcich podstatu práva na spravodlivý proces nedošlo. Právnu istotu nemožno chápať v „statickej polohe“, teda ako absolútnu nemennosť práva, ale skôr v zmysle určitosti a objasňovania a ustáľovania obsahu právnych noriem a konštančnosti ich aplikácie v podobe rovnakého rozhodovania v rovnakých prípadoch. Inak povedané, princíp právnej

istoty čo do predvídateľnosti postupov orgánov verejnej moci vyžaduje, aby na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v tých istých podmienkach dala rovnaká odpoveď (III. ÚS 300/06). Právnu istotou sa rozumie predvídateľnosť správania orgánov verejnej moci v procese aplikácie práva, a to z hľadiska tak prisudzovania významu právnemu textu, ako aj z hľadiska subsumpcie skutkových zistení pod právnú normu pri rozhodovaní. Určovanie obsahu právnych noriem (určovanie významu právneho textu) pritom závisí na určitosti ustanovení právnych predpisov a na právnych interpretačných postupoch.

35. Najvyšší súd ďalej uvádza, že Ústavný súd Slovenskej republiky prostredníctvom nálezu sp. zn. III. ÚS 341/07 uviedol, že pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.

36. Obnova konania vystupuje ako nástroj rekovácie nezákonného rozhodnutia správneho orgánu, ktorá je dôsledkom porušenia 1/ princípu materiálnej pravdy alebo 2/ práva na nestranný správny orgán. Obnova konania sa môže uskutočniť na návrh účastníka konania alebo z úradnej povinnosti na základe jej nariadenia správnym orgánom. Pokiaľ podľa právnej teórie má obnova konania dve štádiá, a to konanie o povolení obnovy konania alebo nariadenie konania správnym orgánom (iudicium rescindens) a nové konanie vo veci (iudicium rescissorium), tak konanie pred Sociálnou poisťovňou, pobočka Trenčín v danej veci nemožno považovať za obnovu konania vo veci zániku poistenia žalobcu.

37. Najvyšší súd na základe hore uvedených výkladových kritérií nezistil žiadne pochybenia na strane žalovanej pri výklade sporných ustanovení, najmä § 21 ods. 1 a ods. 4 písm. b/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení účinnom od 1. augusta 2006 do 31. decembra 2010. Za nedôvodnú vyhodnotil aj námietku týkajúcu sa zrušenia povolenia na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia a zánik samostatne zárobkovo činné osoby k 31. decembru 2008, keď tieto neboli spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

38. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý v tomto konaní úspech nemal, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanej ich náhradu nepriznal, lebo nebola splnená podmienka výnimočnosti na jej strane (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 veta druhá SSP).

39. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.